

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gld. 6.—
za polu leta 3.—
za četrt leta 1.50

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petju; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Važno načelno vprašanje ugodno rešeno.

Po tolikem preziranju od vseh mogočih stranij smo ubogi Slovenci in Hrvatje uže malone nekako otrpnoli, da se nam ljubezen do domovine počasi ohlaja, da nam dan za dnem vidno ginejo vzori izpred naših oči, vzori, katere so si ustvarili domoljubni naši pradedje in katere smo mi nasledili. A kaj nam pomaga to sveto očinstvo, ta plemenita dedovina, ako je ne umemo ali nečemo ohraniti sebi in tvojim potomcem? Kakor razkošni, razmetni in potratni sinovi razpijemo najdražje svetinje, ki smo jih prejeli iz čistih rok svojih očetov, trosimo brez pomisleka dragocenosti, katere so si naši praočetje težko pridobili in priborili z veliko požrtvovalnostjo in z mučnim prevladanjem samih sebe. O vsakej priliki popuščamo svoja prava, ki nam gredo po božjem in ustavnem zakonu. Vsak dan videmo se žalostnim srcem, kako se potuje naša deca. In kdo jo potuje, kdo jo odvrča od materinega jezika, kdo neti gnev in zopernost proti lastnemu jeziku, kdo uči mladino slovensko zaničevati lastno mater, brata in sestro, kdo jo odganja od neprecenljivega svetišča, kdo jo podi iz očetnega doma, da nedorastla pozabi vse spomine na domačinstvo? — Najbolj mi sami!

Ako uradi Slovenom pošiljajo še denes, to je 1888. leta po Kr. rojstvu, italijanske in nemške odgovore na naša slovenska vprašanja, krivi smo si sami. Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal, pravi Slovenec, a samo govori tako; misli in dela pa vse inače. Na mesto da bi zahteval od uradov slovenskih odlokov, — molči in tiho taplje do bližnjega pismouka, naj mu izjasni te tuje nepoznane črke in besede! Ne tožimo uradov, ne zvrčajmo krivde in vsega zlega na nasprotnike, ako nam ne prinašajo uže na krožnikih pripravljeneh vkusnih jedij! Sami se pobrinimo, sami delajmo in bodimo si v svesti, da se nam bode marsikatera želja izpolnila, za katero zdaj toliko moledujemo.

Sè svojo premeško popustljivostjo smo izgubili sosebno na Primorskem in v zlasti tu v Trstu velik del tla, po katerih so se naši očetje svobodno po domače gibali. Nепrestano nam pulijo naši protivniki drobtino za drobtino iz rok, a mi mirno gledamo in nismo toliko srčni, da bi jih krenoli po prstih ter rekli: prijatelj,

oprosti; to je naše! Tako izgublamo z vsakim dnem več svojega stanovišča in ako se stvar kmalu kmalu ne promeni, z drugimi besedami povedano: ako bodemo še nadalje mirno dovoljevali, da si tuji usvojajo naše pravice, — vzbudili se bodemo krasnega solnčnega jutra, preplazeno zrlji okolo sebe ter vzkliknoli s turbnim vzdihom: oh, vse to je bilo nekdanj naše! —

Baš ker nam žuga tolika nevarnost, ker je žrelo malone odprto, v katero bi imeli pasti, baš zaradi tega mora se vsak vnet domoljub vzradostiti, ako nam ostane tu in tam ped zemlje, katera se nam je hotela izpodrti.

Stvar, o kateri želimo tu govoriti, na prvi pogled ni tako imenitna. Ako jo pa od vseh stranij natanko pregledujemo, pretresamo in prerешetavamo, vidi se nam tolike važnosti, da govorimo o njej na prvem mestu.

Prošlo soboto 7. t. m. je bila pri tukajšnjem deželnem sodišči razprava ob utoku ali rekurzu državnega pravdnika proti odloku 15. novembra pr. l., s katerim je bil urednik „Naše Sloge“ g. M. Mandić obsodbe osvobojen in s katerim se mu je priznalo pravo, da ni hotel sprejeti v list italijanski pisanega popravka tinjanskega načelnika Depiera na hrvatski članek v „Našej Slogi“. Tega se naši čestiti bralci še izvestno spominajo. Proti tej razsodbi je vložil g. državni pravdnik utok in minolo soboto je bila razprava pri deželnem sodišči. Predsedoval je sodišču svetnik Sciolis; sedeli so trije sodniki; državno pravdnistvo je zastopal g. Nadamlenki. Obtoženec g. Mandić se je branil sam in po zaslišanju državnega pravdnika in obtoženca so šli sodniki s predsednikom v postransko sobo in po kratkem posvetovanju so se vrnoli ter izrekli razsodbo, katera potrjuje odloko prve instance, to je, da odbija rekurz državnega pravdnika.

Odslej nas ne more zatorej nikdo več siliti, da bi morali sprejemati popravke v drugem jeziku. To je za nas velika pridobitev v Trstu! Nadejemo se, da tudi druge naše slovenske novine ne bodo več tiskale nemških popravkov.

Pomagajmo si sami in Bog nam pomore!

Nova šolska postava.

Nemški liberalci pravijo, da je šolska postava njihova največa pridobitev, in da gredo zanjo v ogenj. To jim verujemo, a ne, da bi bila to tolika pridobitev v svobodnem duhu, — baš narobe: o svobodi šolske postave ne morejo govoriti niti učitelji, ki so zdaj v hujšem strahu, nego poprej, niti občine, ki imajo sicer pravico plačevanja, ali o šolstvu nemajo besede; vsa oblast je v deželnih šolskih svetih in v naučnem ministerstvu. Šolska postava pa je velika pridobitev za liberalce, ker so šolske oblasti sestavljene iz mož njihove krvi in njih duha, in veliko, malone absolutno moč, ki jo daje postava tem oblastvom, porabljajo v to, da Slovanom sekajo najhujše rane. Ako se da raznim narodom pravica, da si svoje šolstvo sami uredijo, končan bi bil kmalu ves narodni preprič v Avstriji. V naučnem ministerstvu leži ključ, s katerim se odpirajo duri do sprave in miru.

Uže davno smo zatorej obžalovali, da poslanci večine niso težili po tem, da bi šolstvo dobili v svoje roke z novo šolsko postavo. Levica je bila premagana na celej potezi, samo šolstvo je ostalo v njenih rokah, ker se večina ni pobrinola za spremembo šolskega zakona, ne za jako potrebne osobne spremembe v naučnem ministerstvu in v deželnih šolskih svetih.

Zdaj so se vendar enkrat ohrabрили nemški konservativci in kakor se čuje, hočejo v prihodnjem zasedanju državnega zbora predložiti načrt nove šolske postave v tem smislu, da se ljudska šola postavi na verska tla.

Naš idejal bi bil: naj se po načelu narodne avtonomije vsakemu narodu prepusti šolstvo v lastno oskrbo, da bi se namesto deželnih, ustanovili narodni šolski sveti. Slovenski šolski svet v Ljubljani naj bi dobil v oskrbo vse ljudske šole po slovenskih delih Kranjske, Primorja, Štajerje in Gorotana. Ker se pa take osnove v sedanjih političnih razmerah v Avstriji ne smemo nadejati, nam ne ostaje drugega, nego v sedanjih razmerah dosežati to, kar se sploh doseči dá in more. Zdi se nam ugodna prilika, da se naši poslanci v zvezi s českimi poprimejo predloge nemških konservativcev, da načrt sprejmejo za podlago nove šolske postave, pa le s tem pogojem, da se v novo postavo sprejmejo tudi določbe ob uravnavi narodnih šol med Slovani, da se za trdno določi materin jezik

kot učni jezik, in da se postavno prepove, otroke pošiljati in sprejemati v take šole, katerih učnega jezika ne razumejo. Tudi zaradi otroških vrtov naj bi se nemškemu šulferajnu skazilo sedanje njegovo delovanje; slovanskih starišev otroci naj bi se ne smeli sprejemati v nemške otroške vrte. §. 6. sedanje šolske postave bi se moral ves spremeniti, da bi ga ne bilo več moči napak razlagati. Kakšne narodnosti je otrok, naj določi občina, ali dušni pastir, nikakor pa deželna oblast, ki bode v mešanih deželah običajno odločevala proti Slovanom. Ako je le mogoče to dognati, da se v mešanih deželah ustanovita dva deželna šolska sveta, naj se skuša to dognati.

Ako bodo pa Čehi in Poljaki temu nasprotovali, naj se nastavi vsaj za vsako narodnost poseben šolski nadzornik.

Ta stvar se nam zdi tako važna, da naše spoštovane državne poslance očitno pozivamo, naj stopijo uže zdaj v dogovore z nemškimi konservativci in drugimi poslanci večine, da se uvede taka šolska postava, kakeršna ugaja tudi našim narodnim potrebam. Ako se posreči našim poslanecem, da nam s to postavo pomorejo v šolstvu in da odstranijo velike krivice, ki jih zdaj trpimo, dosegli bodo s tem več, kakor v vsej dosedanjej dobi Taaffejeve vlade, in narod jim bode za to večno hvaležen. Bog pomozí in sreča junaška!

Iz deželnih zborov.

Isterski deželni zbor.

X. seja dne 17. dec. 1887.

(Dalje).

Izvestitelj dr. Scampicchio poudarja posebno, da troški za učiteljske plače iznašajo nekaj tisoč gld. več kakor preteklega leta.

O razpravi omenja zast. dr. Campitelli, da plačajo italijanska mesta več za šole, kakor slovanski kraji v Istri. Pravi, da se je s poboljšanjem učiteljskih plač storila usluga samo slovenskim učiteljem, to je učiteljem po vaseh, za to pa naj isti sedaj tudi bolje gledajo na to, da se otroci uče uljudnosti. Konečno misli, naj se povišajo velike počitnice zopet na 2 meseca, kakor je bilo to uže nekdanj; med letom pa ni potreba počitnic.

Zast. Spinčić odgovarja, da to nikakor ni resnično, da odgovarja novi za-

PODLISTEK.

O človeških dolžnostih.

Ital. spisal Salvij Pellico, prel. Jos. K.—e.

III.

O veri.

(Dalje.)

Določivši toraj neovržno, da je človek nad živalijo ter da ima v sebi nekaj božanstvenega, moramo visoko ceniti vse one čute, kateri ga morejo oblažiti in ker je pa jasno, da ga noben čut toliko ne blaži, kolikor težnja — poleg vseh bed — za popolnostjo, za srečo, za Bogom, moramo pač priznati vzvišenost verskega čuta in gojiti ga.

Ne plaši se mnogih hinavcev, ne onih zaničevalcev, ki bi te smelo nazivali licemerca, ker si veren. Brez dušne jakosti ne moreš si prilastiti nobene kreposti, ne vršiti nobene vzvišene dolžnosti: tudi pobožnost zavrača vsako malodušnost.

Ne straši se, da si kot kristijan soud mnogih preprostih glav, katere le malo razumejo vso vzvišenost vere. Tudi preprosto ljudstvo je lahko in mora biti verno; ni namreč res, da je vera nekaj preprostega. Nevednež more tudi biti poš-

ten; bode li omikanec tedaj zaradi svoje poštenosti zarudel?

Tvoji nauki in pamet sama so ti dokazali, da ni čistejše vere, nego je kristijanska, da ni prostejše napak, da ni svetjše, da je ni, ki bi bolje označevala svoj božanski značaj. Ni druge, ki bi bila toliko uplivala na splošni razvoj napredka, na čut vseh ljudij, da so bratje samega Boga.

Razmišljuj vse to, posebno pa čvrstost njenih zgodovinskih dokazov: ti so taki, da vzdržo vsako še tako strastno preskušnjo.

Da te ne prevari o čvrstosti omenjenih dokazov kakšen sofizem, spomni se o tem razmišljevanji velicega števila veleumov, kateri so popolno uvideli te dokaze od nekaterih globokomislečih naše dobe, do Dantega, Tomaža, do sv. Avgustina, do prvih cerkvenih očetov.

Vsak narod ima v tem oziru imenitne može, katerih se ne upa noben nevernež zaničevati.

Glasoviti Bako, katerega toliko proslavlja empirična šola, bil je mnogo bolj kristijan, nego njegovi najgorkejši hvalilci. Grozij je bil tudi kristijan, akoprav je imel nekaj krivih nazorov. Spisal je razpravo: „o resnici vere“. Leibniz je goreč zagovornik kristijanstva. Newton se ni sramil napisati razprave: „o slogi evangelijev“. Loke je pisal „o razumnem

kristijanstvu“. Naš Volta je bil velik prirodoslovec, a vendar je bil vse svoje življenje zelo kreposten katoličan.

Taki in enaki veleumi gotovo nekaj veljajo v dokaz, da je kristijanstvo popolno složno z razumom, z onim razumom namreč, kateri je v svojih spoznanjih in raziskavah mnogovrsten; ki ni omejen, pristransk ali popačen v pohotnosti, v preziranju ali brezbožnosti.

IV.

Nekoliko primerov.

Med imenitnimi možmi na svetu se nahaja tudi nemalo število taci, ki so brezbožni ter polni pogrškov in nedoslednostij, kar se tiče vere. A kaj za to? Koliko so trdili proti kristijanstvu v občini in proti katoličanstvu; dokazali pa niso ničesar. Glavni med njimi se vendar niso mogli izogniti v tem ali onem delu soglasja z modrostjo one vere, katero so črtili ali slabo posnemali. Koristno je, da jih ponavljamo.

J. Jakob Rousseau (Rusó) je pisal v svojem „Emilu“ nastopne pomenljive besede:

„Izpovedam, da se čudim veličastvu sv. pisma; svetost blagovestja mi govori v srce . . . Glejte knjige filozofov z vsem njih bléskom; kako male so v primeri s tem (evangelijem). Je-li mogoče,

da je človeško delo ta knjiga tako vzvišena in ob enem tako preprosta? Jeli mogoče, da je samo človek On, čegar dogodbe opisuje? . . . Dogodki Sokratovi, o katerih nikdo ne dvoji, dokazani so mnogo menj od onih J. Krista. Odveč bi bilo odstraniti težavo in ne ugonobiti je; bolj nerazumno bi bilo, kako je nekoliko složnih moglo stvoriti to knjigo, kakor to, da je eden sam jej bil podmet . . . in evangelij ima tako velike znake resnice, tako jasne, tako nepovzete, da bi bil njegov izumitelj bolj občudovanja vreden nego li junak sam.“

Isti Rousseau pravi dalje:

„Ugibajte se onim ljudem, ki pod kulecem ali krinko prirodoznanstva sipljejo nauke ob obupnosti v srca; ruše, izpodkopavajo in gazijo vse ono, kar ljudje čislajo; jemljejo žalostnim poslednje tolažilo o bedi, mogotcem in bogatinom pa edino uzdo njihovih strastij; izruvajo iz srca zadnje grizenje zločina in upanje v krepst; potem se celo hvalijo, da so dobrotniki človeštva. Resnica — govore — ni ljudem nikoli na kvaru. To verujem tudi jaz; in to je po mojem mnenju dokaz, da ni resnica, kar oni uče.“

Montesquieu (Monteskjé), ki v verskih nazorih ni nikakor hvalevreden, srdil se je zelo na one, ki podtikajo kristijanstvu pregrehe, katerih nikakor nema.

konski predlog bolj vasem, to je slovenskem prebivalstvu, kakor pa Italijanom, stanujočim po mestih. Dokazuje, da je mnogo več italijanskih kakor slovanskih učiteljev in učiteljic, da je zatorej trditelj dr. Campitellija popolnoma neopravičena. Ur pouka v enorazrednicah se nikakor ne more pomnožiti, ker učitelji nimajo nikoli počitka; o počitnicah pa bi se moglo razpravljati.

Rubrike XIV. do XXI. se sprejmo brez opazke; pri rubr. XXII., XXIII. in XXIV. „dotacije za okr. šolske knjižnice, okr. učit. skupščine in pomočne šole“ omenja zast. dr. Campitelli, da nekateri mislijo, da za knjižnice ni treba dotacije, za skupščine pa bode glasoval samo zaradi tega, da ne bi se moglo reči, da se za koristne stvari neče trošiti; kar se tiče pomočnih šol, iste so zvečino za Slovane. Zast. Spinčić pobija dr. Campitellija in tudi zast. vitez Babuder se strinja z nazori Spinčićevimi.

Pri rubr. XXVI. „prinosi in podpore“ predlaga zast. Spinčić, naj se uvrsti iznos 2000 gl. za podporo ubogim občinam za šolska poslopja.

Zast. dr. Campitelli je proti temu predlogu in ker se tudi poročevalec dr. Scampicchio proti njemu izjavi, predlog se ne sprejme. Pri rubriki IV. „šolske globe“ stavi zast. dr. Laginja ta-le predlog:

„Poziva se deželni odbor, naj predloži v prihodnjem zasedanju deželnega zbora zakonski predlog, po katerem bi se šolske globe plačevale v mestno šolsko zaklado za šolske potrebe in obleko siromašnim učencem dotičnega šolskega okraja, v kateri spadajo kaznovani roditelji.“ Nastavlja, da je ta predlog sestavil zast. Jenko v istem jeziku, v katerem govori v deželnem zboru in da ga čita v istem jeziku baš zaradi tega, da gg. zastopniki večine vidijo, kako dobro se Slovenci in Hrvatje mej seboj razumejo. — O stvari samej omenja, da je v šolah mnogo siromašnih otrok, katerim niti stariši niti občine celó potrebne obleke ne morejo oskrbeti. Navaja slučaje, ki to trditelj razjasnuje, kajti veliko je takih otrok, ki baš zategadelj ne morejo redno obiskovati šole. Nasprotno pa trdi, da bi proračunu jako malo bilo na kvar, ako se ne ozira na take globe, kajti istih se izterja po njegovem mnenju večina samo v voloskem okraju.

Proti temu predlogu govore razni zastopniki, celó vladni zastopnik vit. Elluscheg.

Zast. Spinčić pa podpira predlog v jedrnatem govoru, pobija posamične govornike in dokazuje, da se posebno v bližnji grofiji Goriškej in Gradiškej obiskuje boljše šola, ker so se strogo terjale globe.

Poročevalec dr. Scampicchio se predlogu protivi ter opazi, da je isti stavljen v slovenskem jeziku, tedaj se tudi ne vé, da li je točno prestavljen v italijanščino.

Predlog dr. Laginje, odnosno Jenka pade. (Konec prih.)

Kranjski deželni zbor.

VIII. seja dne 22. decembra.

(Konec)

Člen III.

Zvršitev tega zakona naroča se ministrom za uk, finance in pravosodje.“

Bayle, piše on, grdi vse vere in zameta tudi kristijansko. Usoja se trditi, da kristijani ne bi mogli ustanoviti države, ki bi mogla obstajati. Čemu ne? Bili bi državljani dobro poučeni o svojih dolžnostih, goreči v spolnjenanju istih in očutili bi dobro pravo naravne obrambe. Čim više bi cenili verske dolžnosti, tim više bi čislali domovinske . . . Čudna stvar! Kristijanska vera, katera po našem mnenju nema druge svrhe kakor srečo v posmrtnem življenju, osrečuje nas uže v tem (življenju).“ [V. „O duhu zakonov knj. III. 6.]

In dalje:

„Slabo umujejo proti veri oni, ki zbirajo v velika dela mnogovrstna zla, katera so došla z njo vred, ako nečejo naštetiti tudi vseh dobrot, katera je prouzročila. Kdor bi hotel naštetiti vsa zla, katera so prouzročili svetski zakoni, — samovlade, ljudovlade, razkril bi strašnih stvari . . . Ako se spominamo vseh bojev grških in rimskih kraljev in glavarjev, pokončevanjan narodov in mest, okrutnostij Timura in Žingis-kana, vničevalcev Azije, razvidimo lahko, da smo kristijanstvu zahvalni za politično pravo v državi in za u ednarodno pravo v vojski, stvari, za katere ne more človeštvo nikoli biti dovolj zahvalno.“ [I men. knj. XXIV. 2. in 3.]

(Dalje prih.)

Poslanec Šuklje poroča o proračunu normalnošolskega zaklada in o peticijah učiteljev, ki so s tem zakladom v zvezi, te so: peticija učiteljev litijskega in črnomeljkega okraja za vstevanje službenih let tudi pred izpitom v pokojnino in za znižanje službene dóbe od 40 na 35 let. Prva prošnja nasprotuje državnemu zakonu, ki ga deželni zbor ne more predrugačiti. Tudi bi se učiteljem ne mudilo delati izpitov, ako bi se jim vstevala leta pred izpitom, kar bi škodovalo napredku. Peticija učiteljev postojinskega okraja prosi drugačnega razvrščenja učiteljev gledé plač; v tem slučaju bi bilo treba predrugačiti §§. 38 in 39 deželnega šolskega zakona. Peticije učiteljev imenovanih in drugih okrajev dalje prosijo, da bi se petletne doklade ne odmerjale od najnižje, ampak od dejanske plače. Toda v vseh deželah se odmerjajo tako, kakor pri nas. Ko bi to prošnjo uslišali, povikšall bi se troški za več ko 4000 gold. na leto. Še neka prošnja zahteva, da bi se vsem učiteljem dovoljevala stanarina. To bi povikšalo troške za 7500 gold. Finančni odsek predlaga toraj, da se vse te prošnje odbijejo in odbor pritrđi temu nasvetu. V podporo učiteljev se je v proračunu povekšal dotični znesek od 1900 gl. na 2500 gold.

Iz poročila finančnega odseka je razvidno, da je šol na Kranjskem 285, učiteljev pa 479, za katere se nasvetujejo te-le plače.

1. za šolski okraj črnomeljski	13500 gl.
2. „ „ „ kamniški	15563 „
3. „ „ „ kočevski	24250 „
4. „ „ „ kranjski	21113 „
5. „ „ „ krški	20013 „
6. „ „ „ litijski	16713 „
7. „ „ „ Ljub. (mesto)	16100 „
8. „ „ „ Ljub. (okolica)	19813 „
9. „ „ „ logaški	16975 „
10. „ „ „ novomeški	18800 „
11. „ „ „ postojinski	26350 „
12. „ „ „ radovljiški	14700 „

skupaj 223890 gl.

ali po odbitih interkalarih, katere je finančni odsek proračunal s 5000 „

skupaj 218890 „

toraj za 1689 gold. več, kakor predlaga deželni odbor, ker se je nekaj novih šol odprlo, nekaj pa razširilo.

Pri splošnej razpravi se nihče ne oglasi, pri aktivitetnih prijemkih pa poprime gospod deželni predsednik baron Winkler besedo in omenja, da je vsled prošnje vodje nemške deške šole v Ljubljani deželni šolski svet sklenol razširiti to šolo in nastaviti še enega učitelja. Nadejati se je namreč, da bode v prihodnjem letu v to šolo hodilo zadostno število učencev. Sicer pa se mestne šole ne smejo meriti po šolah na deželi, in slovenskim šolam tako razširjanje ne bi bilo na kvar. Potrebno je priznal mestni šolski svet Ljubljanski in tudi gospod naučni minister v svojem dopisu z dne 19. novembra. Prav všeč bi mu bilo, ko bi se kak poslanec oglašil in nasvetoval znesek za drugega učitelja, ki ga je finančni odsek odklonil.

Oglasi se poslanec g. Dežman in nasvetuje v ta namen v proračun postaviti znesek 150 gold. spadajoč na mesec oktober, november, december. Priznava sicer, da za sedaj še ni toliko učencev, kolikor jih zakon zahteva, da se pa njih število čedalje bolj množi.

Poročevalec gosp. Šuklje odgovarja, zakaj je finančni odsek odklonil razširjanje omenjene šole. Potrebno se mu je zdelo zvedeti, kaj o tej zadevi pravi deželni odbor. Mestni šolski svet je bil dvakrat vprašan, pa se obakrat izrekel proti tej šoli. Kdo je kriv, pravi govornik, da ta šola nema zadosti otrok? Šola nemškega „Schulvereina“, v katero Nemci pošiljajo svoje otroke. Ko bi te šole ne bilo, imeli bi uže lastno nemško šolo v Ljubljani. (Klici: Gotovo, gotovo!) Tako pa ta šola hira in nema učencev, za kakeršne je ustanovljena. Priznavamo sicer, da ima slovenski oče pravico otroke svoje pošiljati v nemško šolo, ako hoče, ali napredek takih šol je zmirom slab. Tega ne trdijo samo Slovenci, ampak to priznavajo tudi Nemci v Ljubljani. V neki nedavno izdanej knjigi nahajam te le stavke: „Silno škodljivo je ob enem gojiti dva jezika. Komur ni za to mar, da se njegov otrok po izreku, „polovica moči, polovica uspeha“ ne nauči ne tega ne onega jezika, takega človeka opozorujemo na veliko resnejše nevarnosti.“ (Čujte!) Tej knjigi se pravi: „Deutscher Kalender für Krain 1888“. (Klici: Izdal jo je Linhart! Linhart!)

Večina otrok, ki hodijo v nemško šolo, ne znajo nemški, kakor potrjuje tudi mestni šolski svet Ljubljanski v svojem poročilu. Toraj ni čuda, da tudi ni nobenega

napredka. Konečno prosi, naj slavni zbor odbije Dežmanov predlog in pritrđi navsetu finančnega odseka. (Pohvala.)

Pri glasovanju pade g. Dežmanov predlog, za katerega ustanejo samo veliki posestniki, da bi se nemška šola v Ljubljani razširila, in šolske plače se potrdijo po predlogu finančnega odseka. Drugi zneski se sprejmo brez ugovora; pri opravičnih dokladah se reši ob enem prošnja mestnega ravnatelja gospoda Belarja, kateremu se ta doklada z ozirom na to, da ima ta šola deset razredov, povikša od 150 na 200 gold. Konečni sklepi se glasó:

1. Proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1888 s potrebščino 257.738 gl. 66 kr. s zaklado 23.765 „ 40 „

in s primanjkljajem 251.973 gl. 26 kr. ali v okroglej svoti 252.000 „ — „ se odobri.

2. V pokritje tega primanjkljaja pobirala se bode leta 1888 10% priklada na vso predpisano svoto vseh neposrednih davkov, toraj zlasti od rednega zneska z vsemi državnimi prikladami vred pri zemljiškem davku, pri hišni najemarini in hišno razrednem davku, pri pridobitini in dohodarini po vsej deželi. Nedostatek v znesku 111.900 gold., kateri se potem še pokaže, pokrije naj se iz deželnega zaklada.

3. Deželnemu odboru se naroča, pridobiti sklepu pod točko 2 Najviše potrjenje.

4. V podrubrikah 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8. rubrike II. „Potrebščina“ dovoljuje se c. kr. deželnemu šolskemu svetu revirement po dogovoru z deželnim odborom.

5. Dovoljuje se, one potrebščine normalno-šolskega zaklada za leto 1887, katere so nastale vsled veljavnih naredeb deželnega šolskega sveta in deželnega odbora, pokriti iz blagajničnih zastankov leta 1887.“

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V češkem deželnem zboru se je sklenlo sezidati v Pardubicah novo deželno posilno delalnico. Grof Zedwitz je predlagal tudi, naj se ustanove okrajne in občinske delalnice. To vprašanje je vzbudilo v zboru veliko zanimanje in pričakovati je, da bode predlog kmalu sprejet in izvršen. — Pogajanja mej voditelji češke večine in nemške manjine trajajo še vedno. Nemci ne kažejo nikake ali prav malo spravljivosti; vzlasti nemški listi ostro pišejo proti večini. Staročeške novine pa si mnogo prizadevajo pregovoriti Nemce, da se povrnejo v deželni zbor. „Politik“ piše, da češka večina, ki zastopa večino kapitala v deželi, ni taka, kakor je bila nekdanja umeteljna večina nemška, ki se ni nikdar ozirala na pritožbe, predloge in nasvete češke manjine, in ki je, ko so Čehi izstopili iz deželnega in državnega zbora, brez njih in ne oziraje se na nje dajala postavbe. Češka večina, ki v resnici zastopa večino prebivalstva in kapitala češke dežele, ki bi zatorej z večjim pravom prezirala nemško manjino, ponuja sedaj tej manjini spravo ter jo vabi zopet v deželni zbor, kjer bi z njo vred prevzela in nadaljevala delo v korist domovini. Koliko uspeha bode imela ta spravljivost in dobra volja češke večine, pokazala nam bode prihodnjest.

Te dni je bil poljedelski zbor. Zborovali so zastopniki vseh gospodarskih in kmetskih družtev ter ukrepali, kako bi se povzdignolo poljedelstvo na Češkem na ono stopinjo dovršenosti, kakor je na Nemškem. Sklenlo se je osnovati osrednje kmetsko društvo. K temu društvu naj bi pristopila vsa ednaka društva v deželi. K temu bi jih nikdo ne silil, a razevit osrednjega društva zahteva, da se mu pridruži tim več družtev, kajti še le potem bi moglo uspešno delovati v splošnem kmetskega prebivalstva, ki je jedro Česke.

V gališkem deželnem zboru je bil sprejet šolski proračun, ki kaže 151.431 gl. dohodkov in 729.064 gl. troškov. Primankujaj se ima pokriti iz deželne zaklade. O tej priliki so se pritoževali ruski poslanci, da poljski učitelji prevoč politikujejo, da ruski jezik ne uživa v šoli onih pravic, kakor poljski. Poljski so sicer ugovarjali, a resnice, da Rusine v Galiciji zatirajo, vendar le ne morejo utajiti.

Ministerske seje, ki so se vršile pod predsedstvom Kalnokyjevem in katerih so se udeležili vsi ministri avstrijski in ogerski, zaključene so. Ogerski ministri so se uže vrnoli v Pešto.

Vnanje dežele.

Na Ruskem so odpuščeni vojaki vseh gardnih konjiških in pehotnih pol-

kov, ki so doslužili tri leta. To leto so dobili vojaki prej dopust nego poprejšnja leta, kar jasno dokazuje, da Rusija ne misli na vojsko. Še bolj nam dokazuje Rusija svoje miroljubje s tem, da je odpuščila baš vojake gardnih polkov poprej, nego ostale. Gardne polke je veliko težje oborožiti kakor druge, kajti pri gardi služe najlepší in največji ljudje vsega prostranega carstva in bi v slučaju mobilizacije potrebovali mnogo dnij, da dosepejo k svojim polkom. Drugi polki so rekrutirani v onih okrajih, kjer je posadka nameščena.

O političnem položnji na Srbskem piše „Nova Ustavnost“, glasilo liberalne Rističeve stranke: Pretirane zahteve radikalne stranke so zrušile složnost zedinjene liberalne in radikalne stranke. Radikalci so se združili z liberalci, da bi se tem potom ukrepili in si pridobili oblast v deželi. Da dosežejo to svojo svrho, zedinili bi se tudi z Garašaninom, ki je za časa Zajčarskega ustanka dal neusmiljeno postreljati veliko množino njih pristašev. Dopolnilne volitve so jim bile samo izgovor, da bi izzvali ministersko krizo. Liberalna stranka odločno odvrča od sebe vsako odgovornost za vse posledice, ki je bode imela premena vlade za Srbijo. „N. U.“ pravi, da je program radikalcev neizvedljiv. Iz vsega tega se vidi, da bode novo ministerstvo le kratko živelo.

Bolgarska oborožuje, ker hoče Koberg biti pripravljen na vsak slučaj. Sobranje je dovolilo kneževji vladi izposoditi si 50 milijonov frankov; a nikdo neče deželi posoditi denarja in naj bi ponujala še tako porošvo. Kakor pišejo z Dunaja, mislijo vse vlade popustiti Koberga, ki se bode moral umaknoti iz Bolgarske, kamor je prišel kakor usiljenec, proti volji bolgarskega naroda in malone vseh evropskih vlad.

Na Francozskem je prestalo novo ministerstvo svojo prvo krizo. Pomorski minister Mahy je odstopil in na njega mesto je prišel Krautz. Volitve v senat so končane. Izvoljenih je 57 republikancev, 21 konservativcev. V 6. okrajih bodo ožje volitve, v katerih bodo zmagali republikanci. Konservativci, ki so se nadejali velikemu uspehu za svojo stranko, pridobili so samo dva sedeža. Odnosaji mej Francijo in Rusijo so zelo prijateljski in kakor se je izjavil neki francozski diplomat, izvestno je, da bi v slučaju vojske edna država drugo podpirala, če tudi ni med njima nikakih pisanih pogodeb in ugovorov. Rusija in Francija imati nalogo ohraniti v Evropi ravnotežje, zato ste navezani druga na drugo.

Kakor piše pariški list „National“, italijanski ministerski predsednik Crispi je svojim zaveznikom izjavil, da bi jih Italija v slučaju vojske z Rusijo ne mogla podpirati, ker bi jej tega ne dovolile razne zapreke. Naj bode to resnično ali ne, okoliši pričajo, da morejo zavezniki oslanjati se na Italijo samo v slučaju vojske s Francijo. V Afriki Italijani napredujejo. Njih čete so uže v Dogali.

V Rimu je papež odprl 6. t. m. vaticansko razstavo v navzočnosti kardinalov, diplomatov in visokega plemstva. O tej slovesnosti je bilo navzočnih 300 škofov. Ta rastava je še sijajnejša in bolj veličanska nego ona ob jubileji Pija IX.

DOPISI.

S Krasa 2. januarja. [Izv. dop.]

(Nesreče.) Ko je bil oni strahoviti ka-dež s snegom in ledena burja v 23. dan preteklega meseca, zmrazilna sta dva moža. A. Kunto iz Gorenj, nekdanji govedar v Divači se je dobro nalezal „vodke“ in misle, da mu prokleti „šnops“ stare otrpnele ude (bil je mož 70 leten) segreje do doma, vrhu vse ljute burje in meteža jo ubere iz Divače proti Gorenjem. Drugi dan ga najdejo ob poti pod zidom čepčega zmrazilca — mrtvega. Isti dan je drugi mož iz Dan Rodiške župnije, ki pa večinoma biva v Trstu, spil domov grede v Lokvi (Corgnale) baje da štiri litre vina, in dasi mu so branili iti naprej, mahne jo proti burji in snegu. Ko pride do železnega mosta pod železnico Divača-Hrpelje, nad stransko potjo, ki vede v Kačiče-Dane, usede se tudi on, in zaspi — da se več ne probudi do sodnjega dne.

Ali bode uže kmalu uvedena nova postava proti pijančevanju nesrečnemu? Se vé, da tudi potem ne bodo pijanci zgihnoli s sveta, kajti „pijanec se spreobrne, kadar se v jamo zvrne“, vendar bodo previdnejši vsaj krčmarji iz strahu pred kaznijo. —

Mesec dnij je uže prošlo, da je neka mlada žena z Grahovega Brda skočila v

vodnjak in utonola ob cesti pod Sežano. Malega sedemmesečnega otroka, ki ga je bila seboj vzela, nesrečnica je zunaj pustila, a bilo je tudi zmrznolo. Surovi mož jo je večkrat nabunkal, hotel jo naposled s hišo vred zažgati in pripravil je ubogo nesrečnico v zdvojenost in obupnost. V Trstu sta se videla, zaljubila, in vkljub vsemu svarjenju in opominanju njenih prijateljev in znank, poročila se je pokojnica z onim sedaj zaprtim surovežem, in takoj po poroki ni imela več vesele ure.

Gorica, 8. januarja 1888. — [Izv. dop.] — Nastopili smo tudi mi novo leto in imeli takoj prvi dan lepo svečanost o priliki petdesetletnice mašništva sv. očeta Leona XIII. Popoludne je bila v palači grofa Lanthiera slovesna „Beseda“. Govora preč. gg. Pavišiča in dr. Mahničja, petje v obeh deželnih jezikih, glasba št. gospodov bogoslovcev ter sploh vse se je izvršilo prav slavno. Vse obširne dvorane so bile prenapolnjene in odobravanja je bilo mnogo. Zvečer pa je bila bakljada; med obhodom, ki se je vršil v lepem redu in je bil našemu „Corrieru“ pravi trn v peti, nosilo je nad 600 mož zublje ali baklje in lampijone. Svirala je za plačilo mestna godba. Vse ulice, po katerih se je premikal obhod, bile so sijajno razsvetljene. Naš municipij sicer ni nič storil v tej zadevi, ali prebivalstvo je pokazalo, da je drugzaga mnenja nego li so mestni očetje. Da bi se meščani tudi o prihodnjih mestnih volitvah vzbudili iz letargije ter v pravej samosvesti izvolili može svoje barve.

Z novim letom je poginol list „Il Gallo“, nekak tekmeec in sodrug tukajšnje „Freccie“, prave hudomušne pušice. Ob enem je prenehala mirna in dovolj spravljiva „Rassegna“. Sedaj je vse italijansko časopisstvo v jednj in istej roki, v roki židovski, iznimni konservativni list „L'Eco del Litorale“, kateremu bi bilo svetovati, da se krepkeje postavi na noge proti imenovanej kliki in da govori tudi o Slovencih nekoliko resneje in pravičneje; saj so naši slovenski prebivalci po vsem Goriškem vneti avstrijski domoljubi in dobri kristijanje.

To je dokazal deželni poslanec dr. Anton Gregorič v izverstem in mirnem govoru svojem v deželnem zboru 20. dec. pret. leta; to dokazuje list za listom „Soča“, ki je bila — mimogrede rečeno — prvi številki letošnjega tečaja konfiscirana —, to dokazujejo razna županstva in razne občine, ki so odgovorile na poziv „Soče“ in odločno zatrdile svojo neomejeno zvestobo in udanost do Avstrije in presvetlega cesarja ter do rimsko-katoliške vere. Vsa čast našim občinam! Tako je prav!

Od Malenedelje, spodnje Štirskje 28. dec. 1887. [Izv. dop.] (Konec.) Obrnimo lice na levo stran ter si malo ogledjmo še tu. Kakor se je mnogo boljšalo zadnja leta, pa se je tudi po drugej strani shujšalo.

Gozdi, lepi, zeleni gozdi, kje so? Ni jih več, ali zelo redki se tu pa tam še nahajajo; vse drugo ima le ime gozd, v katerem le tu in tam stoji kako majhno drevesce ali grm — drugo vse pa je neusmiljena sekira posekala. Kje pa je uzroka iskati temu? Kratek in lehek odgovor: Sin prevzame po očetu gospodarstvo, ima več bratov e sestic, katerih vsak hoče veliko doto imeti, ker to je bila očetova volja. Kaj stori tedaj sin? Najprvo seže po gozdu, če ga ni uže oče pokončal, drevo za drevom pada in sin jih prodaje, da plača pristojbino in dedno dedičem, katerih vsak pravi: plačaj! saj si gospodar; razven tega se pridruže veliki davki, plačilo poslom in drugo potrebno za dom. V kratkem postane prej temni gozd goličava, po kateri lijo hudourniki in razsaja burja. Ni zatorej čudo, ako nas vsako leto bolj pogosto obiskuje toča.

Gozd je posekan, pa vse je še premalo. Kaj je storiti sedaj? Mora še prodati kos za kosom tudi njive, vrhu tega še gorico, tako, da za očeta bogato gospodarstvo postane sinu ubogo siromaštvo, kakor kaže veliko vzgledov današnjih dni. Veliko pa je tudi takih, kateri služe pri kupici vina ali žganja, pri mastnej pečenki trebuhi; cele dneve in noči popivajo, vedno žejno grlo močijo in tako pripadejo naposled občini v oskrbovanje. Oh, nesrečnica pijača! Kdor se ti čez mero uda, težko je zatreti to strast, ker pregovor voli: „Pijanec se spreobrne, kadar se v jamo zvrne“.

Teh in še veliko drugih uzrokov je, da kmetski stan propada in to ni samo na spodnjem Stajerskem. Mislim, da tudi po drugih deželah ni dosta boljše. Bodi si

uže tako ali tako, nekaj se mora preduriti, in to počasi, ali morebiti naglo. Vsak hoče biti gospod, nič neče delati, dobro želi jesti in piti, to pa tukaj med preprostim ljudstvom ne velja.

Le po težkem delu ti kupica vina in skorjica trdega kruha diši in tudi tekne.

Domače vesti.

O političnem društvu „Edinost“ piše 6. januarja dopisnik iz Trsta „Slovenskemu Narodu“ št. 5. pričujoče vrstice:

„Odkar smo mi Tržaški Slovenci izgubili dva pobornika za narodno pravico, namreč Dolinarja in Dolenca, opazuje se mej Slovenci v Trstu neko politično mrtvilo, oziroma nazadovanje, ker nemamo več sposobnega agitatorja v politične svrhe. Naša inteligencija se malo ali nič ne briga, to je vse nekako prisiljeno, mrtvo in bolno. Nobene živahnosti ni več, ker vsak vleče na svojo stran, ker smo preveč separatisti in to vse za to, ker nemamo več sposobnega agitatorja, ne za politično in ne za društveno svrhe. Dokaz temu je, da se za danes objavljene občni zbor političnega društva „Edinost“ ni mogel obdrževati zato, ker ni prišlo zadostno število udov interesentov k zboru. Sramovati se moramo pred slovenskim svetom, da nas izmej 40.000 Tržaških Slovencev ni prišlo zadostno število k zboru društva, katero ima nalogo braniti našo pravico ob Adriji. Omenim naj še, da se je to prvič društvu pripetilo, da ni moglo obdrževati zboru. Preporučam našim sedanjim voditeljem v Trstu več živahnosti.“

Ker nameravamo o tem društvu kmalu obširneje govoriti, veže nas denes dolžnost, da g. dopisniku samo ob kratkem povemo, da pol. društvo ni doslej še nikoli dospelo do vrhunca svojega razvitka, da se od nekedaj vleče baš v imenovanem, bolj kakor v nobenem drugem tržaškem domačem društvu nevidna nit duševnega mrtvila, da se od prvega početka, od društvene ustanovitve slovenska inteligencija neprestano udaljuje ter prepušča, ustopa in izroča vodstvo najvažnejšega društva v večine nevesčim rokam. Kdor pozna le površno razmere pol. društva, ne more nikakor trditi, da je morebiti za časa Dolinarjevega ali Dolencevega cvelo in se lepo razvijalo. Kdor to poudarja, ne govori resnice. In ta letargija bode trajala, dokler se bodo naši naobraženci vzdržavali stopiti na čelo in kazati stezo neukemu okoličanu ali preprostemu delalcu, ki ima sicer dobro voljo ali vedno in povsod ni dovolj samo volja.

O županu tržaškem dr. Bazzoniji je naš list uže mnogokrat govoril in poudarjal, da mož morebiti navlašč išče prilik, da bi pokazal svojo politično barvo in h kateri stranki pripada. Tako je bilo doslej, tako ostane v bodoče. Župan tržaški, ki se čestokrat odtegne sv. maši v prestonolnej cerkvi sv. Justa, kateri se le redkokedaj po sili udeležuje slavnostij patrijotičnih društev, ki se izgovarja s prehlajenjem in z drugimi malenkostimi, da ni mogel priti tja in tja, — župan tržaški dr. Bazzoni ne zamudi nikdar počastiti se svojo navzočnostjo veselice, ki jih napravlja „Beneficenza italiana“, „Unione ginnastica“, in druga društva, ki se ne odlikujejo posebno, kadar je treba dokazati ljubezen in udanost do avstrijske vladarske hiše. Župan tržaški ni načelnik samo nekaterim rudečkarjem, ki ga po svojih glasilih vedno hvalijo, „che il podestà dr. Bazzoni non manca mai di assistere alle feste delle associazioni liberali“, kakor se je to zgodilo v soboto 7. t. m. zvečer v prostorih „Unione ginnastica“, temveč moral bi biti nepristran mestni glavar vsemu prebivalstvu vseh narodnostij stanujočih v Trstu. Ako se udeležuje slavnostij italijanskih društev, morali bi ga videti vsaj časi tudi pri veselicih, ki jih daje „delalsko podporno društvo“ „tržaško bralno in podporno društvo“, telovadno društvo „Sokol“ itd. Mogoče, da bodo naše besede kaj koristile in trdno upamo, da bomo videli meseca februarja g. župana tržaškega dr. Bazzonija pri veselici „delalskega podpornega društva“. Na svideenje!

Redna pošta. V ponedeljek 9. t. m. je prejelo naše upravnništvo nič manj in nič več nego 21 (t. j. edenindvajset) po redu tekočih številki lanske „Edinosti“ iz Mokronoga vrnjenih od bivšega naročnika g. M. K. Na ovitkih so poštni pečati: „Nassenfuss-Mokronog“ z različnimi datumi; n. pr. 20./10., 22./10., 27./10., 3./11., 5./11., 10./11., 17./11., itd. Baš iz Mokronoga smo prejeli istega dne tudi tri številke vkupe vrnene od drugzaga

bivšega naročnika g. O. J. — Prav radi bi vedeli, kdo je kriv tej zamudi in kje so ležali do večeraj ti listi?! Morebiti bode preiskalo to zadevo slavno c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu.

Sneg. Naš slavnj magistrat je vender priden in vse pohvalni vreden, ker se tako podviza, da bi skidal in spravil vsaj s poglavitnih ulic tržaških sneg, ki nam ga je poslalo nebo uže pred tremi tedni. Na stotine snežnih kupčkov čaka odrešenja in milosti, a magistrat, ki je letos si sam pridržal pravico — puščati umazani sneg in blato toliko tednov po mestu, ta magistrat je poprejšnja leta uro za uro priganjal in silil z lepa in z grda zasobne podjetnike, da so morali v dveh ali treh dneh podpolno osnažiti in pomešati vse ulice. Kje drugje se slavnemu magistratu bolj mudi!

Žalostna vest. Piše se „Slov. Nar.“ s Koroškega dne 8. t. m.: Našemu očetu gospodu prof. Andreju Einspielerju je prav hudó, njegovo življenje v silnej nevarnosti; od dne do dne bolj slabi in vsak dan je pričakovati katastrofe — največje izgube za koroške Slovence.

„Sokolov“ ples v soboto 7. t. m. v redutnej dvorani gledališča Politeama Rossetti je bil zelo živahen. Mnogo strastnih plesalcev in krasnih plesalk v lepih toiletah se je radostno sukalo do 5. ure zjutraj.

† **Č. g. Doljak M.** dekan v Komnu na Krasu je umrl.

Ura na lesnem trgu. Uže mnogo let je imel urar Bezek na lesnem trgu izloženo uro, ki je bila vedno tako točna, da se je po njej ravnala večina v bližini imenovanega trga stanujočega ljudstva. Sedaj pa je ura pokvarjena in Bezek bi imel dokaj stroškov, da jo popravi. Zato mislijo nekateri Tržačani, naj bi mu pomogli z novcem vsi oni, ki so se ravnali po Bezekovej uri, ali pa najmagistrat postavi na lesni trg javno uro, ki je baš tu prepotrebna.

Duh. spremembe v tržaški škofiji. Čast. g. Anton Požar, adm. gologoriški, imenovan je župnikom v Pozu. Č. g. Peter Zobec, kapelan pri sv. Antonu v Trstu, postal je kurat v Castel-Veneri. Č. g. Anton Nik. Usmiani postavljen je duh. pom. v Pazinu.

Duh. spremembe v goriški nadškofiji. Č. g. Franc Goljevšček, kapelan pri sv. Vidu v Gorici, postal je župnik v Batujah; na njegovo mesto prišel je novomašnik č. g. Franc Žigon. Č. g. Štefan Faganelj, kapelan v Renčah, imenovan je vikarjem v Biljah.

Isterska državna železnica. Od 1. t. m. se izdajejo na progi Cerovlje — Trst — Sv. Andrej isterske državne železnice vozni lističi za tja in nazaj. Cena je v II. razredu 3 gl. 90 kr.; v III. razr. 2 gl. 60 kr. — Ti lističi veljajo po tri dni; nedelje in prazniki se ne uštevajo.

V Komnu se je bilo na Silvestrov večer nabralo v Bandlovej gostilni sedem gold. za ubogo šolsko mladino. Lepo in posnemanja vredno, da se tudi v veselej družbi gospij in gospodičen ne zabi učeče se naše dece.

Hrv. akademičnemu društvu „Zvonimiru“ je poslalo večeraj tudi naše uredništvo brzojavni pozdrav. Prepričani smo, da nam kakšen dunajski prijatelj kmalu opiše Gunduličevu slavnost.

Vabilo k veselici s plesom, katero napravi pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku dne 15. januarja 1888. v dvorani gostilne „Lukša“. Začetek ob 6 uri zvečer. Pri besedi in plesu svira orkester G. Piccoli. Ustopnina k besedi 20 kr. Sedež 10 kr. Ustopnina k plesu 1 gl. Vspored: 1. Godba. 2. Hajdrih: „Nisem Nemeč, dekletu lepo“ (zbor). 3. Gregorič: „Jeftejeva prisega“ (deklamuje gca. Gregorič). 4. Godba. 5. Hajdrih: „Sirota“ (čveterospev z „alt solo“). 6. Ch. Dancla: „Fantasie brillante“ za gosli in glasovir (vršita gosp. Abram in gospica Hribar). 7. Zajc: „Hrvaticam“ (zbor z bas solo). 8. Mašek: „Sanja“ (čveterospev). 9. Grbic: „Slovanski brod“ (zbor). 10. Godba. 11. Eno uro doktor. (Burka v enem dejanji). Po besedi odmor potem 12. Ples.

Vabilo na veselico, katero priredi krajni šolski svet sežanski na korist revne šolske mladine v prostorih hotela „Treh kron“ dne 15. januarja 1888. Spored: 1. Tombola. — 2. Ples Svira oddelek godbe iz Slop. Začetek ob 7. uri zvečer. Ustopnina za osebo 60 novč. Radodarnim doneskom ne stavijo se meje. — K obilni udeležitvi uljudno vabi Odbor.

Najden utonjenec. V nedeljo zjutraj so izveкли mornarji v novem pristanišči iz morja truplo nepoznanega moža. Utonjenec je majhne postave, sivih las, podpolno

obrit ter ima sukneno obleko temne barve. Na glavi je imel še kapico iz kožuhovine in v ušesih zlate uhanje. Pri njem se je našlo samo nožič in dva novčiča. Oblast je dala utonjenca prepeljati v mrtvašnico k sv. Justu, in do danes se še ne vé, kdaj in kako se je ta človek ponesrečil.

Samouboj. Pred dvema dnema je skočila 20letna Evgenija Glerija, hči lastnika kavarne „Dorta“ v ulici Kavani, iz prvega nadstropja svojega stanovanja na ulico. Dekle se je tako močno poškodovalo, da je uže po nekajkih urah umrlo. Čujemo, da deklica ni bila popolnoma zdrava pameti.

„Ustredni Maticje školska“ v Pragi je končala meseca septembra 1887. svoje VII. leto. Iz društvenega poročila posnemamo nastopne jako zanimive številke, katere nam dokazuje uspeh in napredek tega pravažnega društva in ob enem zanimanje naroda českega za svojo domovino. — Prihodki „Maticje“ leta 1887. iznašajo 427.341 gl. 78 kr.; premoženja je 249.622 gl. 29 kr. Mej dohodki nahajamo v prvej vrsti razven prebitka poslednjega leta 244.886 gl. 49 kr. še 169.231 gl. 16 kr. daril; nadalje prinose članov in sicer: rednih s 14.397 gl. 02 kr., utemeljiteljev s 5060 gl. 75 kr. izrednih členov s 1449 gl. 90 kr. itd. Obresti se je dobilo 3029 gl. 10 kr.; učnine 2698 gl. 79 kr.; za prodane obiskovalnice ali vizitnice 1692 gl. 31 kr.; za koledar 1206 gl. 65 kr. itd. Med izdatki je seveda v prvej vrsti trošek za šole v iznosu 160.628 gl. 81 kr.; za upravo se je potrošilo 7529 gl. 27 kr., (razmerno jako malo); troški za amortizacijo so iznašali 7113 gl. 66 kr., za društveno glasilo „Maticje“ se je izdalo 841 gl. 83. kr. — „Maticja“ je izdala vkupe za Česko 86.505 gl.; za Moravsko 50.024 gl. in za Šlezijo 23.998 gl. Razni umrli rodoljubi so volili „Maticji“ lansko leto izdatne svote; na pr. Dr. Josip Šulak 4000 gl., Ivan Pešinsky 3000 gl., I. Styblo 2000 gl., Fr. grof Waldstein 500 gl., Josip Novotny 500 gl.; Ferd. Naprstek in J. Orth po 200 gl. itd. „Maticja“ vzdržuje mnogo zabavišč in ljudskih učilnic, dve gimnaziji (v Tropavi in Og. Hradiši), nadalje tri nadaljevalne šole za rokodelce ter je podpirala še 18 tujih šol. Da pa more „Maticje“ tako uspešno delovati, ima se zahvaliti edino požrtvovalnosti českega naroda! Narod slovenski! uči se od bratov Čehov ljubiti svoj rod in podpirati šolsko našo „družbo sv. Cirila in Metoda“, ki ima isti plemeniti namen kakor „Maticje“!

„Národní Beseda“. Česki narod slavi dné 18. t. m. štiridesetletnico najstarejega českega plesnega društva. To društvo je za Česko velike važnosti, ker priča, kako je napredoval narod v štirih desetletjih. Mala četa narodnih borilcev se je množila od leta do leta in danes je v „Národní Besedi“ vse, kar pripada k českej inteligenciji. Društvo ima posebno zaslugue, ker je vedno izdatno podpiralo narodna podjetja in posebno mnogo žrtvovalo za narodne šole. Večer pred slavnostjo bode velika predstava v narodnem gledališči v podporo „Ustredni Maticje školske“; 16. t. m. pa na Sofijinem otoku velik obed, katerega se bodo gotovo udeležili vsi česki odličnjaki.

V zadevah duhovenske „kongruje“ razsodilo je nedavno c. kr. upravno sodišče v posebnem slučaju (Seethal na Solnograškem), da se imajo samostojni vikarji, ekspoziti, kurati, lokalni kapelani itd. smatrati samostojnim dušnim pastirjem v smislu §. 1. postave z dné 19. aprila, D. Z. št. 47. Po tej razsodbi smemo soditi, da bodo povišane plače tudi gg. duhovnikom na Vipavskem, in v zlasti marsikje po Goriškem in Tržaškem. Prim. Vaterland 1888. št. 3.

Rastave leta 1888. Letos bode v raznih krajih razmerno nenavadno mnogo razstav po raznih mestih in deželah. V Trstu bomo imeli na pr. vinsko izložbo, v Aquili razstavo poljedelskega orodja, v Barceloni svetovno, v Bologni mejnarodno glasbeno razstavo, prav tam tudi razstavo narodnih umetnostij in planinskega kluba; v Bruselji znanstveno in obrtno razstavo, v Melburnu mejnarodno razstavo, v Monakovem tretjo mejnarodno razstavo, v Rimu je sedaj vatikanska razstava, zatem bodeti še razstavi za obrt in hrano ter mejnarodna razstava domačih živalij itd. Konečno bode v Londonu razstava italijanskih pridelkov. — Srečen, kdor si more vse to ogledati!

Listnica upravnništva
Č. g. B. A. dekan v G. Koroško: plačano za vse leto 1888. — G. J. Jaksetič Podgradom: Od prejetih 12 gl. je 7 gl. za 1887 in 5 gl. na račun za 1888. — G. Davorin Čančič Podgradom: Poslali ste nam samo 1 gl., a za četrt leta stane list 1.50., prosimo zatorej podpolnito v kratkem.

Zimske sukne
iz valjanega sukna

gorke
i debelo pod-
ložene
f. 5.-
II. vrsti fr.
6.50

Najboljša,
najcenejša
i najtrpejša
zimski sukna
iz dobrega
štajerskega
sukna vsake
barve in vo-
kosti. Za mero zadostuje širokost čez prsi.

Stefanija-jopice tkane iz fine f. 1.80
barvah, za gospode in gospe, eleg. i tople

Gotove obleke za gospode Samo f. 6.50
hlače, sukna in prsluk, iz dobrega
branskega in tilenb. sukna za jesen i zimo,
toplo podložene, vsake boje i velikosti. Eni
v I. ka stane f. 6.50, II vrsti f. 8.50,
III. najfinije f. 10.50 — Za mero za
dostuje širokost čez prsi

Dežni plašči iz kavčuka f. 6.45
iz neodoljivega, vulkan z vnanega sheeting
kavčuka v e. g. dolgej tal- to- obliki ter s
merno na spodnji strani nositi tudi kot
površna sukna. Za mero zadostuje visokost.

Pokrivaia za postelje i mize f. 1.65
cvetličami in z čipkami iz nliša na 4 oglih

Odeja za potnike in konje, da f. 1.75
trajne in velike z barvanim robom koma
f. 1.75, jako fine f. 2.75

Ogrijaia elegantne, tople, trpežne f. 1.-
barvah tkane z krasnim chetulle-čipkami,
neverjetno po ceni kupljeno. Vsaki komad
samo f. 1.-

Edina pošiljatev proti poštnem povzetju
ali pa proti gotovemu denarju z jamst-
vom FEKETE'S
Fabriks-Lager fertiger Kleider
„Zur ungar. Krone“, Wien, V., Wehr-
gasse 13/34. 6-8

Ljubljanski Zvon.
Gld. 4.60.
Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Želodečne bolezni ozdravi brzo in
posvema
JERUZALEMSKI BALZAM
edini in neodoljivi želodečni pijača
Da si človek izvoli pravi lek proti želo-
dečnim boleznim, pač ni tako lahko, no-
sebo dandanes, ko v trgovini prodajajo
vsakovrstne emulzije.
Večina raznih kapljic, izlečkov itd., ka-
tore se običajno kakor pravi žudeži pripo-
ročaj, niso nič drugega, nego škodljiva zmes
Edini Jeruzalemski bal-
zam si je zagotovil vsled svoje priroč-
nosti, odločno očišča želodec i živce
hito krepčalne in pravico prednesti naj
vsemu dosedaj v tej stroki poznanimi zdra-
vilami, kar dokazuje tudi se vsakim dne-
vom večje prašanje po njemu. Ta balzam
bogata na delajočih snovih kitajsko- robar-
bare, katere korenika je poznana zaradi nje-
nega ugodnega upliva na prebaviljenje u-
čiščenje, je zamisljivo sredstvo proti težavam
v želodecu odvisnim od slabega prebavljanja;
zato pa ga vsi strokovnjaki in zvestenci
priporočujejo proti nečistošči, zabasanju,
smrdljivi sapi gnusni, riganju, bacanju,
proti hemoroidnim trpljenju, zlatenici in
vsaki bolezni v črevesju
Steklenica z navoatom vred stane 30
novcev. 1-15
GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI
G. B. PONTONI
v GORICI.
Skladišča v Trstu v lekar i Marko
Racassini i G. B. Roris, na Roki v lekarni ul
Redentore, in Guenther, v Kormirnu v le-
karni A. Franzosa, v Tominu v lekarni E.
Palisca. 7-25

SREBRNICO
ozdravlja po najnovejšem načinu profesorja
Wilkenzona popolnoma in stalno.
Prospekt zastoj.
Karol Kreikenbaum
Braunschweig. 48-52

Edina pošiljatev proti poštnem povzetju
ali pa proti gotovemu denarju z jamst-
vom FEKETE'S
Fabriks-Lager fertiger Kleider
„Zur ungar. Krone“, Wien, V., Wehr-
gasse 13/34. 6-8

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Proti hemoroidam!
Kdor hoče čuvati svoje zdravje naj rabi,
prave
MENIŠKE KROGLJICE
(Pilole dei Frati.)
kri čisteče ni proti hemoroidam
koje izdeluje P. Fonda.
farmacista v Piranu.
Prepotrebne za vsakega, kateri trpi
na hemoroidah, zabasanju, breztež-
nosti, glavobolji, ter sploh veliko sedi,
one čistijo kri in dober vseh potre-
jujejo zasebna in zdravniška spride-
vala, koja so priložena z podukom za
porabo vsakej škatljici v slovanskem,
nemškem in italijanskem jeziku.
Prodajajo se po 20 novč. škatljica v
vseh lekarnah Trsta, Reke, kakor
tudi Istre, Dalmacije, Goriškega in
Trenta. 44-54

J. SIRK
Androna Gusion št. 2 v Trstu
priporoča veliko zalogo sadja vsake vrste
najboljših plemen na drobno in debelo. —
Prezame vsako pošiljatev na deželo, ka-
tera se izvrši točno in solidno. 100 99

Marijacejske
želodečne kapljice.
izvrstno delujoče zdravilo
pri vseh boleznih na želo-
decu. Nepreocenljive do-
brote je posebno vpliv nji-
hov pri notčnosti, slabo-
sti želodca, ako z grla
smrdi, napanjanju, kisle-
nem kataru, gorečice
(trzavi) pri preobilnej pro-
dukciji sline, rumenici blu-
vanju in gnusju glavobolu,
ako boli iz želodca) krč v želodecu, zabasanji,
preobilnosti jedi in pijač v želodecu, proti glistam,
boleznim na vranici in jetrih in tudi proti zlati
žili ali himoroidam. Cena steklenice je z naka-
zom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekar-
ničar „k angelju varhu“. 53-54

Dr. Brady Kremser,
Morava
V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju I
Seravallu blizo starega sv. Antona

KLINIKA za spolne in želo-
dečne bolezni, nastope
okuženosti i oslabe-
nje možke slabosti, polucij, žgdečo vodo
močenje postelje, puščanje krvi, zabi-
je v d., in za vse bolezni mehurja, troba
in živcev. Tudi pisмено po najnovejšem
znanstvenem postopanju z neškodljivimi
sredstvi. 44-90-104
C. Streetzel,
specijalni zdravnik Lindan am Bodensee.

VOŠČENE SVEČE
izdeluje 8-4
Seemann v Ljubljani.

TRGOVSKA TYRDKA
Bernhard Ticho
Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši
pošilja proti povzetju:
Kar komu ne ugaja
sprejme se brez prigovora
franko nazaj.
Uzorci in
ceniki zastoj in
franko.

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolga za kompletno oblako f. 5	Ostanek blaga za vrhno sukajo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno sukajo f. 8.50	Deset metrov Terno Veloure sama volna 60 ctm ši- rko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. kariranega blaga za OBLEKE 60 ctm širokoga za celo oblako f. 2.50	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, de- baže 29 komoleev po- polnoma f. 4.50	Kos zefira najbolje in najbolj modernega blaga za moške košulje in obl- 20 komole v f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met dolg. za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolga za celo zimsko sukno f. 9	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh mode- nih barvah dvojna širokosti f. 8	Deset metrov blaga za OBLEKE 60 ctm širokoga za celo oblako f. 2.50	Kos domačega PLATNA 1/4 29 komole. f. 4.50 1/4 30 komole f. 5.50	En kos MUŠOLNE 1/4 širok, 30 komoleev popolnoma, tojli ko- plato f. 6.50
Ostanek štajersk. valjanega sukna 2.25 m za celo lovsko oklo f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modri se da oprati 60 ctm f. 2.70	Deset met. Valarijno flanelo ki se da oprati na pol volna po najnovejših risirajah 60 ctm f. 4	Deset metrov Baršena za oblek- ki se da oprati, krasni vzore 60 ctm širok f. 4.—	Košulje za gosp. klatavsko blago, bele ali harvane 1 f. 1.80 II. f. 1.20	Kušu je za GOSPE iz ebifona, vez- 3 košulje f. 2.50
Deset do dvajset met. ostankov Holandskih tapetov zelo trpežnih f. 3.50	edna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelja in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejša blag., za jesenske in zimsko obleke dvojne šr kosti f. 4	Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelj in jeden mizni prt f. 3.50	Zaveza OD JUTE po turški in uzorcu popolna f. 3.50	
Kos Chiffona Nr. C 60 komoleev popol- noma f. 3.50 Nr. CC najbolje baže f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 190 ctm dolga 130 ctm široka prav dobro baže f. 1.50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh bar- vah ki se lepo podaje f. 2	Kanevas 1/4 širok, 30 komole. lila f. 1.80, platen 30 komole. lila rudeč f. 6	Zimski OGRTAČ 1/4 dole 1.50	Dvojata ruta od VELURJA. 1/4 dolga sama volna f. 3.50

Takoj delujoče. Uspeh zajamčen.
Neizogibljivo!
Svak dobije inos
natrag, kod koga bi
moj sigurno djelujući
ROBORANTIUM
(ser-dstvo za bradorast)
bezuspješan ostao. Isto
tko sigurno djeluje
protiv celarosti, ispa-
danju rose peruti i
osedenju. Uspeh vi-
putnim trenj m. zajamčen. Originalne
boce po 1. for. 50 nš. i boce za probu
po 1 for šalje 50-17
J. Grolich u Brnu.
U Trstu samo kod A. Praxmarer.
P. Prendli; v Ljubljani Edv. Mahr-u-
v Gorici lekar C. Cris offoletti, B. Pon-
toni lekar, A. Hermanek drogar; v Reki
lekar J. Gmeiner; v Celji Ed. Pellé; v
Mariboru J. Martinz; v Gradci Kasp.
Koth, Murplatz 1.
Tamo se može također
dobiti Eau de Hebe, izočno sred-
stvo ljepote, koje udrži sviežost i bio-
loću puti. Ciena 85 novčića. —
Ni steparija!

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITNEG ZAVODA
za trgovino in obrt.
Novci za vplačila.
V vredn. papirjih na V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/4 % 30-dnevni odkaz 2 1/2 %
8- " 3 " 3-mesečni " 2 3/4 %
30- " 3 1/4 " 6- " " 3 "

Vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu
pripozna se nova obrestna tarifa na temelju ob-
jave od 17. in 21. oktobra in 12. novembra.
Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestih
Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, Zagreb,
Arad, Grae, Hermandstadt, Inomost, Celovec, Lju-
bljano in Saleburg — brez troškov.
Kupnja in prodaja
vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje koponov
pri odbitku 1% provizije.
Predumji.
Na jamčevne listine v gotovem, obresti po pogodbi.
Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Ber-
linu ali v drugih mestih — provizija po po-
godbi.
Na vrednosti 5 1/2 % letnih obrestih do 1000 gld.,
za večje svote po pogodbi.
Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati
ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po
pogodbi. 42-48-5
Trst, 13. oktobra 1887.

TRGOVSKA TYRDKA
Bernhard Ticho
Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši
pošilja proti povzetju:
Kar komu ne ugaja
sprejme se brez prigovora
franko nazaj.
Uzorci in
ceniki zastoj in
franko.

Ces. kr. avstrijske državne železnice
Štev. 3421.
Oklic
s katerim se na splošno znanje javlja, da
bode c. kr. ekspositura carinskega urada
na kolodvoru v Trstu pri av. Andreji od
sedaj naprej tudi onu blago odpravljala,
katero stranke z „napovednim po-
slovanjem“ železnici oddajajo ali od
železnice prejemajo.
V Pulji, dne 22. decembra 1887.
C. kr. železniško prometno ravnateljstvo.

Najboljši
papir za cigarete
22-36
je pristni
LE HOUBLON
francozki fabrikat Cawleyev in Heuryev v Parizu.
Svari se pred ponarejenjem.
Ta papir gorke priporočajo gospodje drl.
J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profes-
sori kemije na dunajskem vsučilišču, radi
njegove najboljše kakovosti, radi njegove
čistote in zato, ker v njem ni nikake druge
zdravju škodljive tvornice.
Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:
500 PHILLES
C. Cawley & Heury
PARIS
FAC-FABRIK DE L'UNION 17, rue Bréanger, 4 PARIS

SLOVENSKI
„ŠALJIVI KOLEDAR“
za leto 1888
bogato ilustrovan
se prodaja v tiskarni Dolencovi po 40 kr.

PRI JULIJU GRIMMU
dežnikar, Barriera Vecchia 18
je zelo bogata zaloga dežnikov za go-
spe in gospode za jako nizke cene. —
Dežniki iz bombaža od 80 novč. na-
prej. Dežniki iz volne in satina od f.
1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50.
naprej.
Sprejemajo se vsakovrstni popravki
za jako nizke cene. 34-104

TRGOVSKA TYRDKA
Bernhard Ticho
Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši
pošilja proti povzetju:
Kar komu ne ugaja
sprejme se brez prigovora
franko nazaj.
Uzorci in
ceniki zastoj in
franko.

TRGOVSKA TYRDKA
Bernhard Ticho
Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši
pošilja proti povzetju:
Kar komu ne ugaja
sprejme se brez prigovora
franko nazaj.
Uzorci in
ceniki zastoj in
franko.